

“Ο πρεσβύτερος”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Στο δεύτερο κήρυγμα του καλοκαιριού του 2021 ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιερόθεος αναλύει τον πρεσβύτερο. Υπενθυμίζεται ότι στα πλαίσια των κηρυγμάτων για τη φετινή χρονιά ο Σεβασμιώτατος θα αναφέρεται στο Εκκλησιαστικό πολίτευμα αναλύοντας ποιοι αποτελούν μέλη αυτού του εκκλησιαστικού πολιτεύματος και όπως αναφέρει αυτό το κάνει «ώστε νά ξέρουμε «πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας» (Α΄ Τιμ. γ΄, 15).»

[Δείτε το πρώτο μέρος με τίτλο - “Ο Επίσκοπος”](#)

Παρακολουθήστε:

``

Διαβάστε το κήρυγμά του:

Σε κάθε Μητρόπολη είναι ένας Μητροπολίτης και πολλοί Πρεσβύτεροι, πού είναι οι Κληρικοί-οί Ίερείς, οι όποιοι έχουν χειροτονηθῆ και τοποθετηθῆ σέ κάθε Ένορία τῆς Μητροπόλεως από τόν Μητροπολίτη, γιά νά ποιμαίνουν τούς Χριστιανούς, μέ τήν έντολή και τήν καθοδήγησή του.

Ό όρος πρεσβύτερος ἴσως προέρχεται από τούς πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ὅπως ὀνομάζονταν οἱ ἡγέτες τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ και τό βλέπουμε στά ἱερά Εὐαγγέλια. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός προέλεγε στους Μαθητές Του τόν θάνατο και τήν Ἀνάστασή Του ὅτι «δεῖ αὐτόν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα και πολλά παθεῖν ἀπό τῶν πρεσβυτέρων και ἀρχιερέων και γραμματέων» (Ματθ. 1στ', 21), και ἄλλοῦ γράφεται ὅτι «προσηλθόν αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ» (Ματθ. κα', 23).

Ἐπειδή ὁ Χριστιανισμός ἐμφανίσθηκε στήν Παλαιστίνη, κατ' ἀρχάς μεταξύ Ἰουδαίων, γι' αὐτό προσλήφθηκε αὐτή ἡ ὀνομασία γιά νά δηλώση ἐκείνους τούς Κληρικούς πού χειροτονήθηκαν ἀπό τούς Ἀποστόλους γιά νά ποιμάνουν ἕνα μικρότερο ποῖμνιο.

Φυσικά, ἡ λέξη πρεσβύτερος εἶναι ἐλληνική πού δηλώνει ἕναν ἄνθρωπο μεγαλύτερης ἡλικίας βιολογικῆς, πού χρειάζεται νά τόν σεβαστῆ κάποιος, και κατ' ἐπέκταση μέ αὐτήν τήν λέξη χαρακτηρίζεται ὁ Ἱερέας, δηλαδή ὁ δεύτερος βαθμός τῆς Ἱερωσύνης, ὁ ὅποιος χειροτονεῖται ἀπό τόν Ἐπίσκοπο, πού εἶναι ὁ τρίτος βαθμός τῆς Ἱερωσύνης.

Στήν Καινή Διαθήκη δέν φαίνεται μιά σαφῆς διάκριση μεταξύ Πρεσβυτέρων και Ἐπισκόπων, ἀφοῦ οἱ ὅροι χρησιμοποιοῦνται ἐναλλάξ, δηλαδή και οἱ Ἐπίσκοποι λέγονται Πρεσβύτεροι και οἱ Πρεσβύτεροι χαρακτηρίζονται Ἐπίσκοποι. Αὐτό γινόταν τότε, ἀφοῦ ζοῦσαν οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, οἱ ὅποιοι χειροτονοῦσαν Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους και Διακόνους.

Φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε ἀπό τήν πρώτη Ἐκκλησία διάκριση μεταξύ Ἐπισκόπων και Πρεσβυτέρων, ἀλλά ἡ σύγχυση ἦταν μέ τούς ὅρους. Ὅταν, ὅμως, ἐξέλιπαν οἱ Ἀπόστολοι, τότε, ἰδίως στους Ἀποστολικούς Πατέρες και μάλιστα στόν ἅγιο Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο, γίνεται σαφῆς διάκριση μεταξύ τῶν τριῶν βαθμῶν τῆς Ἱερωσύνης, ἥτοι τοῦ Ἐπισκόπου, τοῦ Πρεσβυτέρου και τοῦ Διακόνου.

Ὁ Πρεσβύτερος λέγεται καί Ἱερεύς. Ἡ λέξη Ἱερεύς προέρχεται ἀπό τίς θυσίες, εἶναι αὐτός πού ἐπιτελεῖ τίς θυσίες, πού θυσιάζει, καί κατ' ἐπέκταση καί ὁ Ἐπίσκοπος χαρακτηρίζεται Ἱεράρχης, διότι ἄρχει τοῦ Ἱεροῦ καί τῶν Ἱερέων. Ἐπίσης, ὁ Πρεσβύτερος λέγεται καί Κληρικός, ὅπως ὅλοι οἱ βαθμοί τῆς Ἱερωσύνης, διότι ἀποτελοῦν τόν Κλῆρο τοῦ Θεοῦ.

Κάθε Μητρόπολη γιά τήν καλή λειτουργία καί τήν ποιμαντική διακονία χωρίζεται σέ πολλές Ἐνορίες, στίς ὁποῖες τοποθετοῦνται ἕνας ἢ πολλοί Ἱερεῖς, ἀνάλογα μέ τόν ἀριθμό τῶν Χριστιανῶν πού συγκροτοῦν τήν Ἐνορία. Συγχρόνως, Πρεσβύτεροι-Ἱερεῖς εἶναι καί ὁ Πρωτοσύγκελλος καί οἱ Ἱεροκήρυκες, στούς ὁποίους ὁ Μητροπολίτης ἀναθέτει ἀνάλογες εὐθύνες, εἴτε διοικητικές εἴτε ἱεροκηρυκτικές.

Προκειμένου νά καταστή κάποιος Πρεσβύτερος πρέπει νά διαθέτη τά κατάλληλα κανονικά προσόντα, τά ὁποῖα ἀξιολογεῖ ὁ Μητροπολίτης. Ἔτσι, ὁ Μητροπολίτης, ὅπως γράφει ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος Ἐπίσκοπος Κύπρου, μέ τό Μυστήριον τῆς χειροτονίας γεννᾶ πατέρες στήν Ἐκκλησία, ἐνῶ οἱ Πρεσβύτεροι δέν μποροῦν νά χειροτονήσουν, γι' αὐτό μέ τό ἅγιο Βάπτισμα πού ἐπιτελοῦν γεννοῦν τέκνα στήν Ἐκκλησία καί ὄχι πατέρες.

Μετά τήν ἐπιλογή κάποιου Χριστιανοῦ ἀπό τόν Μητροπολίτη γίνεται ἡ χειροτονία του σέ Πρεσβύτερο. Δέν πρόκειται γιά ἕναν διορισμό, ἀλλά γιά μυστηριακή πράξη. Μάλιστα, κατά τήν κεντρική στιγμή τοῦ Μυστηρίου ὁ Μητροπολίτης λέγει ἐκφώνως: «Ἡ θεία χάρις, ἡ πάντοτε τά ἀσθενῆ θεραπεύουσα καί τά ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα προχειρίζεται (λέγει τό ὄνομα) τόν εὐλαβέστατον Διάκονον εἰς Πρεσβύτερον. Εὐξώμεθα οὖν ὑπέρ αὐτοῦ, ἵνα ἔλθῃ ἐπ' αὐτόν ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος».

Στήν φράση αὐτή γίνεται λόγος γιά τήν θεία Χάρη, ἡ ὁποία προχειρίζεται ἕναν Διάκονο σέ Πρεσβύτερο, ἡ ὁποία Χάρη θεραπεύει τά ἀσθενῆ καί ἀναπληρώνει τά ἐλλιπῆ. Δέν εἶναι κανείς τέλειος γιά νά ἀναλάβῃ αὐτό τό ἔργο, γι' αὐτό παρακαλεῖται ὁ Θεός νά στείλῃ τήν Χάρη Του, γιά νά τόν ἐνδυναμώσῃ στό πολυῦπεύθυνο αὐτό ἔργο.

Ἐπειδή ἡ Ἐνορία εἶναι τό μικρότερο κύτταρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, εἶναι ὁ χῶρος ἐκεῖνος στόν ὁποῖο ὁ κάθε Χριστιανός βαπτίζεται καί εἰσέρχεται στήν ἐκκλησιαστική ζωή, γι' αὐτό ὅλοι μας γνωρίσαμε τήν Ἐκκλησία πρῶτα στήν Ἐνορία μας. Σέ αὐτήν ἔγινε ἡ εἴσοδος μας κατά τήν τεσσαρακοστή ἡμέρα ἀπό τήν γέννησή μας, μέ τήν ἱερή ἀκολουθία τοῦ σαραντισμοῦ• σέ αὐτήν βαπτισθήκαμε καί χρισθήκαμε• σέ αὐτήν λειτουργηθήκαμε ἀπό τά μικρά μας χρόνια, καί κοινωνήσαμε τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ• ἀκόμη

έξομολογηθήκαμε, όταν άμαρτήσαμε• από εκεί άρχίζει ή οίκογένεια μέ τό Μυστήριο τοῦ γάμου καί εκεί γίνεται καί ή έξόδιος άκολουθία τῶν Χριστιανῶν, όταν ή ψυχή χωρίζεται από τό σῶμα.

Αυτό σημαίνει ὅτι ὁ Πρεσβύτερος-Ίερεύς ἔχει μεγάλη πνευματική εὐθύνη, εἶναι ὁ πνευματικός πατέρας τῶν Χριστιανῶν τῆς συγκεκριμένης Ἐνορίας καί συνεπῶς ἔχει σημαντικό λειτουργικό, πνευματικό καί διοικητικό ἔργο νά ἐπιτελέση.

Βεβαίως, κανένα ἔργο δέν εἶναι αὐτονομημένο στήν Ἐκκλησία, κανένας δέν εἶναι αὐτόνομος μέσα στό συνοδικό καί ἱεραρχικό πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Πρεσβύτερος ἔχει πνευματικό προϊστάμενο τόν Μητροπολίτη, τόν ὁποῖο ἀποκαλεῖ πατέρα, χειροτονεῖται ἀπό αὐτόν, ἀναφέρεται σέ αὐτόν καί ἐργάζεται στήν συγκεκριμένη Ἐνορία μέ βάση τίς ἐντολές του καί τίς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Αὐτό φαίνεται καθαρά στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο λειτουργεῖ καί τελεῖ τά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Πάντοτε, σέ ὅλες τίς άκολουθίες μνημονεύει τό ὄνομά του, καί ἰδιαίτερα στήν θεία Λειτουργία: «Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (λέγει τό ὄνομά του), ὄν χάρισαι ταῖς άγίαις σου Ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνῃ, σῶον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακροημερεύοντα καί ὀρθοτομοῦντα τόν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας». Ὅταν γίνεται θεία Λειτουργία χωρίς τήν μνημόνευση τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἐπισκόπου, τότε ή θεία Λειτουργία πάσχει κανονικῶς.

Ἄν ἕνας Πρεσβύτερος ἔχη καθαιρεθῆ ἀπό τήν Ἐκκλησία καί έξακολουθῆ νά λειτουργῆ ἢ νά τελῆ διάφορα Μυστήρια, ὅλα αὐτά εἶναι άνυπόστατα, ἔστω καί ἄν μνημονεύῃ άντικανονικῶς τό ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου.

Ὁ Πρεσβύτερος ὑπακούει στόν Μητροπολίτη του καί ὁ Μητροπολίτης ὑπακούει στήν Ἱερά Σύνοδο καί μέ αὐτόν τόν τρόπο ὑπάρχει ἐνότητα στήν Ἐκκλησία καί δοξάζεται ὁ Θεός.

Εἶναι μεγάλη τιμή νά εἶναι κανεῖς «Ίερεύς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου», νά εἶναι Πρεσβύτερος καί νά εἶναι πνευματικός πατέρας τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἐνορίας πού προϊίσταται. Μαζί μέ τήν τιμή εἶναι καί μεγάλη ή εὐθύνη, διότι θά δώση λόγο τῶν πράξεών του στόν Θεό. Γι' αὐτό πρέπει νά ἐπιτελῆ αὐτό τό ἔργο μέ πίστη, καθαρότητα ζωῆς, προσευχή, ἀνιδιοτελεῆ ἀγάπη καί ὑπακοή στόν Μητροπολίτη του καί τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου

Ἱερόθεος